

81 χώρες

4.265 αθλητές

1.088 αθλήτριες

Η ΕΠΟΧΗ

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής κέρδισε και τις εκλογές του 1977, ενώ γινόταν φανερό ότι το νεαρό ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου προαλειφόταν για την εξουσία, εξοστρακίζοντας την Ένωση Κέντρου (ΕΔΗΚ πια) από τον μεσαίο χώρο.

Η επανεκλογή έδωσε στον Καραμανλή τη δυνατότητα να διευρύνει τις προσπάθειες στο εξωτερικό: Η συνάντησή του με τον Μπουλέν Ετζεβίτ στο Μοντρέ της Ελβετίας (10 Μαρτίου του 1978) έβαλε τα θεμέλια για μια πρόσκαιρη ύφεση στις σχέσεις των δύο χωρών. Η απόφαση του δικαστηρίου της Χάγης ότι είναι αναρμόδιο να δικάσει ελληνική προσφυγή για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου (15 Δεκεμβρίου του 1988) θεωρήθηκε πλήγμα για την εξωτερική του πολιτική. Όμως, η επίθεση φιλίας που εξαπέλυσε στο εξωτερικό, συνεχίστηκε: Μέσα σε ένα χρόνο (1979), βρέθηκε στο Βουκουρέστι (19 Μαρτίου), συναντήθηκε με τον πρόεδρο της Βουλγαρίας, Ζιφκοβ (2 Μαΐου), κι επισκέφθηκε τη Μόσχα (3 Οκτωβρίου) και τη Λαϊκή Κίνα (13 Δεκεμβρίου). Την ίδια χρονιά είδε το όραμά του για ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ να υλοποιείται. Η συνθήκη υπογράφηκε στο Ζάππειο (29 Μαΐου του 1979) σε επίσημη τελετή από την οποία απουσίαζαν οι εκπρόσωποι του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ. Η συμφωνία επρόκειτο να ισχύσει από την 1^η Ιανουαρίου του 1981, μαζί με την εφαρμογή της 5θήμερης εργασίας στο Δημόσιο.

Στις 5 Μαΐου του 1980, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής εκλέχτηκε πρόεδρος της Δημοκρατίας κι αρχηγός της ΝΔ και πρωθυπουργός ανέλαβε ο Γεώργιος Ράλλης (10 του μήνα). Η Ελλάδα επανεπεντάχθηκε στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ (21 Οκτωβρίου του 1980), ενώ ο Κ. Καραμανλής ως πρόεδρος πια επισκέφτηκε το μετατιτοϊκό Βελιγράδι (7 Νοεμβρίου του 1980) και υποδέχτηκε τον Ιταλό ομόλογό του, Σάντρο Περτίνι, που επισκέφτηκε επίσημα την Αθήνα (22 του μήνα).

Στον διεθνή χώρο, οι Βιετναμέζοι εισέβαλαν στην Καμπότζη κι ανέτρεψαν την κυβέρνηση Πολ Ποτ (Ιανουάριος του 1979), ενώ τον ίδιο μήνα ο σάχης εγκατέλειψε την Περσία, ανοίγοντας τον δρόμο για την επιστροφή του εξόριστου θρησκευτικού ηγέτη Αγιατολάχ Ρουχολάχ Χομείνι, που ξεκίνησε την οικοδόμηση θεοκρατικού πολιτεύματος. Τον Ιούνιο, οι πρόεδροι των ΗΠΑ, Τζίμι Κάρτερ, και της Σοβιετικής Ένωσης, Λεοντίντ Μπρέζνιεφ, υπέγραψαν τη Συνθήκη Περιορισμού των Στρατηγικών Όπλων (SALT 2), ενώ τον επόμενο μήνα, οι Σαντινίστας του Ντανιέλ Ορτέγκα ανέτρεψαν τον δικτάτορα Αναστάζιο Σομόζα στη Νικαράγουα.

Στις 26 Δεκεμβρίου, αερομεταφερόμενες σοβιετικές μεραρχίες απέκτησαν τον έλεγχο στρατηγικών σημείων του Αφγανιστάν, ενώ τρεις τεθωρακισμένες φάλαγγες του κόκκινου στρατού πέρασαν τα σύνορα και κινήθηκαν προς την πρωτεύουσα Καμπούλ, την οποία και κατέλαβαν. Ο Αφγανός πρωθυπουργός, Αμίν, σκοτώθηκε στις μάχες. Κατηγορήθηκε ως πράκτορας των Αμερικανών από τον αντικαταστάτη του, που «εξήγησε» ότι εκείνος ζήτησε «τη βοήθεια της αδελφής Μόσχας». Στις ΗΠΑ, ο Τζίμι Κάρτερ «έκοψε» την αποστολή σταριού στη Σοβιετική Ένωση και ανακοίνωσε άρση του εμπάργκο πώλησης όπλων στο Πακιστάν.

Ο ηγέτης της Γιουγκοσλαβίας, Τίτο, πέθανε τον Μάιο του 1980, δίνοντας την ευκαιρία στους επιγόνους να ξεκινήσουν την μακριά προεργασία της γιουγκοσλαβικής αποσύνθεσης. Τον Σεπτέμβριο, ο Τούρκος στρατηγός, Κενάν Εβρέν, ανέτρεψε με πραξικόπημα την κυβέρνηση του Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ, ενώ στην περιοχή του Περσικού Κόλπου ξέσπασε ο από καιρό επαπειλούμενος πόλεμος με τις δυνάμεις του Ιράκ να εισβάλουν στο Ιράν, σε μια προσπάθεια να ελέγξουν τα στενά του Σατ Αλαράμπ.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζίμι Κάρτερ είχε μπροστά του τις εκλογές του Νοεμβρίου και χρειαζόταν απόλυτα μια επίδειξη δύναμης, μια χειρονομία από αυτές που προκαλούν τον σεβασμό των ψηφοφόρων, καθώς «αποδεικνύουν εμπράκτως» ότι η Αμερική έχει «το πάνω χέρι» στην οικουμένη. Τα πράγματα όμως δεν του πήγαιναν δεξιά: Το Βιετνάμ αλώνιζε στη Νοτιοανατολική Ασία, ο «άνθρωπος των ΗΠΑ στην Περσία» το έσκασε νύχτα, ο άλλος στη Νικαράγουα ανατράπηκε, ο τρίτος στο Αφγανιστάν σκοτώθηκε. Και οι Αμερικανοί φώναζαν μεν και διαμαρτύρονταν, πλην όμως τίποτα δεν κατόρθωναν.

Η ιδέα του φάνηκε καλή: Μποϊκοτάζ των Ολυμπιακών Αγώνων της Μόσχας ως τιμωρία για τη σοβιετική επέμβαση στο Αφγανιστάν και διοργάνωση Ολυμπιάδας στην Αμερική. Η παραολυμπιάδα δεν του βγήκε. Το μποϊκοτάζ πέτυχε αλλά χώρισε τον κόσμο στα δύο, στέρησε τους Αμερικανούς από κάποια πολλά χρυσά μετάλλια και τους έκανε να νιώθουν ριψάσπιδες πριν από τη μάχη. Με όλα αυτά, ο Ρέιγκαν σάρωσε στις προεδρικές εκλογές, στέλνοντας τον Κάρτερ πρόωρα σπίτι του. Το κακό όμως είχε γίνει.

Πενήντα χώρες του δυτικού μπλοκ μετείχαν επίσημα στο μποϊκοτάζ και δεν έστειλαν αθλητές τους στη Μόσχα. Η Ελλάδα έστειλε. Πήγαν και Άγγλοι «ως άτομα». Μέσα στον χαμό, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ως πρόεδρος της Δημοκρατίας πρότεινε τη λύση:

«Οι Ολυμπιακοί Αγώνες να διεξάγονται μόνιμα στην Ελλάδα». Άρесе σαν ιδέα, απορρίφθηκε στην πράξη.

Η διοργάνωση στη Μόσχα είχε τρομερή επιτυχία ως θέαμα και οργάνωση αλλά άφησε τους φιλάθλους του κόσμου όλου να πλέουν σε πελάγη αδιαφορίας. Έλειπαν οι κόντρες κι ο μεγάλος ανταγωνισμός. Θα έλειπαν και στην επόμενη Ολυμπιάδα.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο Σοβιετικός πρωταθλητής του τριπλούν, Βίκτορ Σανέγιεφ, ήταν 34 χρόνων, όταν άρχισαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Μόσχας και γνώριζε πολύ καλά ότι βρισκόταν στο τέλος μιας ένδοξης καριέρας που έκλεινε μπροστά στο κοινό του, στους συμπατριώτες του.

Όνειρό του ήταν να κατακτήσει το χρυσό μετάλλιο όπως είχε συμβεί άλλωστε και στις τρεις προηγούμενες Ολυμπιάδες. Αν το κατόρθωνε, θα έφθανε τον Αμερικανό δισκοβόλο Αλ Έρτερ που είχε κερδίσει τέσσερα χρυσά σε τέσσερις συνεχόμενες διοργανώσεις.

Ο μεγάλος αυτός τριπλουνίστας είχε κερδίσει το 1968 με 17,39 μ., το 1972 με 17,35 μ. και το 1976 με 17,29 μ., ενώ, από την εποχή των αγώνων του Μόντρεαλ, με ειδική άδεια των σοβιετικών Αρχών, οι πινακίδες του αυτοκινήτου του έφεραν τον αριθμό 17.39, επίδοση της νίκης του το 1968.

Γνώριζε ότι στα 34 του χρόνια τίποτα δεν ήταν εύκολο, ιδιαίτερα απέναντι στα δυο αστέρια, τον Βραζιλιάνο Κάρλος Ολιβείρα και τον Αυστραλό Ίαν Κάμπελ. Κανένας από τους τρεις όμως δεν υπολόγιζε τον Σοβιετικό Γιάκ Ουντμάε από την Εσθονία, έναν άγνωστο αθλητή που με το «καλημέρα» έφθασε στα 17,35 μ. και πάγωσε τους αντιπάλους του. Με τους Ολιβείρα και Κάμπελ, σε σύνολο δώδεκα αλμάτων να έχουν 9 άκυρα.

Η μάχη περιορίστηκε ανάμεσα στους δυο Σοβιετικούς με τον νεαρό Ουκρανό να κερδίζει τον αγώνα και να στερεί το τέταρτο χρυσό από τον Σανέγιεφ, που όμως δεν έδειχνε ιδιαίτερα δυσαρεστημένος με το ασημένιο: Τρία χρυσά κι ένα ασημένιο σε τέσσερις Ολυμπιάδες δεν ήταν λίγα, έστω κι αν δεν ισοφάρισε το ρεκόρ του Αλ Έρτερ.

Στο βάθρο της απονομής των μεταλλίων, ο τρίτος της παρέας, ο Βραζιλιάνος Ολιβείρα έδειξε τον Σανέγιεφ στον Ουκρανό και του είπε:

«Αυτός είναι ο νικητής».

Ο Γιάκ Ουντμάε δεν ξαναφάνηκε σε αγώνες, τα επόμενα χρόνια. Ο Κάρλος Ολιβέιρα τραυματίστηκε άσχημα σε τροχαίο τον Ιανουάριο του 1982 και οι γιατροί αναγκάστηκαν να του κόψουν το πόδι.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Είκοσι χρόνια μετά την Ολυμπιάδα της Ρώμης το 1960, η Ελλάδα κατάφερε να κερδίσει πάλι ένα χρυσό μετάλλιο: Πρωταγωνιστής ο παλαιστής Στέλιος Μηγιάκης, χρυσός ολυμπιονίκης στην κατηγορία 62 κιλών της ελληνορωμαϊκής πάλης. Κι αυτή τη φορά, συνοδεύτηκε με ένα ακόμα, χάλκινο, του Γιώργου Χατζηιωαννίδη στην ελευθέρα πάλη. Κι ένα δεύτερο χάλκινο στην ιστιοπλοΐα με τον Τάσο Μπουντούρη.

Με μοναδική ευχέρεια ο Στέλιος Μηγιάκης κέρδισε τους Λίπιεν (Πολωνία) και Αλμπάρ (Αφγανιστάν). Έχασε με ντισκαλιφιέ, όπως και ο αντίπαλος του, στον αγώνα με το Σουηδό Μάλκβιστ. Στη συνέχεια όμως του έλαχε να τον περιμένει το θηρίο των 62 κιλών, ο σοβιετικός Κραμορένκο. Μόνο αν τον κέρδιζε, εξασφάλιζε μετάλλιο. Από την αγωνία, την παραμονή του αγώνα ο Στέλιος Μηγιάκης δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Είχε μπροστά του το φαβορί των αγώνων.

Στη σκληρή μάχη που ακολούθησε, ο Έλληνας πρωταθλητής συνέτριψε τον Κραμορένκο με 6 - 3 προκαλώντας μεγάλη αίσθηση.

Μισή ώρα αργότερα, κλήθηκε να αντιμετωπίσει τον Ούγγρο Τοτ που όμως πάντα κέρδιζε. Το χρυσό μετάλλιο ήρθε δίκαια στην Ελλάδα, καθώς ο αντίπαλος του Μηγιάκη, 33 δευτερόλεπτα πριν από το τέλος και ενώ το σκορ ήταν 1 - 1, δέχθηκε τρίτη παρατήρηση.

Το ίδιο βράδυ ο χρυσός ολυμπιονίκης και ο προπονητής του, Π. Γαλακτόπουλος, άνοιξαν πολλά μπουκάλια κρασί και ρώσικη βότκα για τα επινίκια.

Ο Γιώργος Χατζηιωαννίδης πήγε στη Μόσχα με κύριο σκοπό μετά τους αγώνες να μείνει εκεί για να υποβληθεί σε εγχείρηση στο πόδι. Μπήκε λοιπόν χωρίς άγχος στους αγώνες κι εύκολα έφτασε στις τρεις νίκες επί των Ασπέν (Βρετανία), Ελ Αφάζ (Καμερούν), Χον Κι (Βιετνάμ), θέτοντας υποψηφιότητα για ένα μετάλλιο. Του χρειαζόταν όμως και η τύχη που δεν δίστασε να του χαμογελάσει. Αν κι έχασε από τους Κασκάρετ (Κούβα), Αμπούσεφ (Σ. Ένωση), Ντούκοφ (Βουλγαρία), πέρασε χωρίς αγώνα ένα γύρο, ενώ οι αντίπαλοι του αλληλοεξοντώνονταν. Βρέθηκε με το χάλκινο μετάλλιο να κρέμεται από τον λαιμό του.

Στην ιστιοπλοΐα, ο Τάσος Μπουντούρης με τους Τάσο Γαβρίλη και Άρη Ρεπανάκη στα σόλιγκ πάλεψαν από την αρχή για ένα μετάλλιο, κατακτώντας τελικά το χάλκινο, κυρίως εξαιτίας κακών συγκυριών. Μπροστά τους βρίσκονταν ο Δανός Γιένσεν και ο Σοβιετικός Μπουτνίκοφ. Οι Έλληνες όμως πρωταθλητές είχαν καρδιά, πάλεψαν για τη νίκη και αν λίγο η τύχη τους έκανε το χατίρι, θα πανηγυρίζαμε ίσως ένα δεύτερο χρυσό μετάλλιο.

Από κει και πέρα είχαμε στην πάλη 5^ο τον Γιώργο Ποικιλίδη, 8^ο τον Γιώργο Ποζιδη και στην ίδια θέση τον Νίκο Ηλιάδη στην άρση βαρών, όπως και τον Κώστα Κοντομανώλη στο σκίφ της κωπηλασίας.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

* Είναι οπωσδήποτε μια απίστευτη σύμπτωση. Το χρυσό μετάλλιο στη δίκωπο άνευ πηδαλιούχου στην κωπηλασία κέρδισαν οι δίδυμοι Ανατολικογερμανοί Μπερντ και Γιοργκ Λαντβόιγκτ με μικρή διαφορά από το σοβιετικό σκάφος, που πλήρωμα είχε τους δίδυμους Γιούρι και Νικολάι Πιμάνοφ.

* Το χόκεϊ επί χόρτου γυναικών μπήκε στο ολυμπιακό πρόγραμμα το 1980 στη Μόσχα. Υπήρξε όμως ένα πρόβλημα. Εξαιτίας του μποϊκοτάζ έμενε μια θέση κενή και η ΔΟΕ με τους Σοβιετικούς διοργανωτές επέλεξαν την ομάδα της Ζιμπάμπουε, για «συμπλήρωμα». Το «ναι» δόθηκε αλλά δεν υπήρχαν χρήματα για την αποστολή, που όμως τελικά πήγε στη Μόσχα με έξοδα των διοργανωτών. Όλες οι αθλήτριες μάλιστα ήταν λευκές, καθώς δεν υπήρχε εκπρόσωπος της μαύρης φυλής στην ομάδα. Η Ζιμπάμπουε όχι μόνο μπήκε από το παράθυρο στους αγώνες, αλλά κέρδισε και το χρυσό μετάλλιο.

* Ο Ιταλός σκοπευτής, Λουτσιάνο Τζοβανέτι, μόλις πήρε το χρυσό μετάλλιο, πέταξε στον αέρα το καπελάκι του και στη συνέχεια το πυροβόλησε βρίσκοντας τον στόχο. Το 1984 κέρδισε και πάλι την πρωτιά, επειδή, όπως είπε, του είχε υποσχεθεί η γυναίκα του ένα δεύτερο παιδί, αν κέρδιζε και στο Λος Άντζελες...

* Η πιο ευτυχισμένη οικογένεια μετά τη λήξη των αγώνων ήταν των Μπάγιερ της Αν. Γερμανίας. Ο Χανς Γκέοργκ πέτυχε το νικητήριο γκολ στον τελικό του χάντμπολ 23 - 22 εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης, ο αδερφός του Ούντο κέρδισε το χάλκινο στη σφαιροβολία και η αδερφή τους, Γκιζέλα, κατετάγη 4^η στη δισκοβολία.

* Δύο μέρες καθυστέρησε η απονομή των μεταλλίων στις καταδύσεις, επειδή οι ενστάσεις διαδέχονταν η μια την άλλη ανάμεσα στους Πόρτνοφ (Σοβιετική Ένωση), Γκιρόν (Μεξικό) και Κανιότο (Ιταλία). Μάλιστα, στο Μεξικό έγιναν διαδηλώσεις και απειλήθηκαν σοβαρά επεισόδια έξω από την πρεσβεία της Σοβιετικής Ένωσης, αλλά τελικά το χρυσό το πήρε ο Πόρτνοφ.

* Στο βόλεϊ ανδρών, το χρυσό μετάλλιο πήρε η ομάδα της Σοβιετικής Ένωσης με 3-1 σετ επί της Βουλγαρίας, αλλά την παράσταση έκλεψε η αρνητική απόδοση της Λιβύης. Η εθνική ομάδα της χώρας έχασε και τα πέντε ματς που έδωσε, έχασε και τα 15 σετ και πέτυχε μόλις 30 πόντους.

* Ο Άγγλος διάσημος δρομέας αντοχής, Σεμπάστιαν Κόε, σήκωσε το κεφάλι του στον ουρανό στην διάρκεια της απονομής του χρυσού μεταλλίου για τη νίκη του στα 1.500. Όταν μετά ρωτήθηκε γιατί το έκανε, απάντησε: «Ίσως κάποιος, κάπου εκεί ψηλά με αγαπάει ακόμα».

* Μέσα σε λίγες ώρες δύο αδέρφια έγιναν χρυσοί Ολυμπιονίκες: Πρόκειται για τους δίδυμους Σοβιετικούς Σεργκέι και Ανατόλι Μπελογκλάζοφ που πήραν μέρος στην ελεύθερη πάλη μπροστά στα μάτια των γονιών τους, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να κρατήσουν τα δάκρυά τους.

ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ:

* Ο Κουβανός Ολυμπιονίκης στην πυγμαχία (1972, 1976, 1980) Τεόφιλο Στίβενσον αρνήθηκε 2.000.000 δολάρια προκειμένου να γίνει επαγγελματίας, λέγοντας ότι «προτιμώ την ησυχία της Κούβας...».

* Ο σοβιετικός ξιφομάχος Βλαντιμίρ Σμίρνοφ πέθανε το 1982, όταν ο αντίπαλος του στο παγκόσμιο πρωτάθλημα τρύπησε την κάσκα του και το ξίφος καρφώθηκε στο μάτι του...

* Στο μπάσκετ, η Ινδία είχε μέσο όρο πόντων στην άμυνα 116 και στην επίθεση 65,5...

* Στο μήκος γυναικών, τα τρία μετάλλια κρίθηκαν μέσα σε πέντε εκατοστά, δηλαδή με επιδόσεις 7.06 μ., 7.04 μ. και 7.01 μ.

* Η νικήτρια της σφαιροβολίας, Ανατολικογερμανίδα Ιλόνα Σλουπιάνεκ, είχε πέντε βολές πάνω από την επίδοση της δεύτερης αθλήτριας και μία ίση...

(Εθνος, Αύγουστος 2004) (τελευταία επεξεργασία, 12.8.2009)